

Σὺν τῷ εἰῶ μὲν ἀθανάτῳ.

BALSAMUM VITÆ

Scu

DISSERTATIO ACADEMICA

De

CALIDO INNATO.

Quam

PRÆVIA SACRO SANCTA TRIADE,

Ex consensu & Adprobatione Ampliſſimæ FACULT: PHILOS:

In inclita & celebri ad Auram Academia

SUB PRÆSIDIO

VIRI PRÆCLARISSIMI,

DN. M. PETRI HAHN,

In prænominato Musarum Palladio Physices Pro-
fessoris Ordinarii, Præceptoris & Promotoris
jugiter colendi,

LIBERALIS EXERCITII ET SPECIMINIS LOCO,

*Publico sobriè philoſophantium examini, qua par eſt, modèſtiâ
ſubmittit & offert*

PETRUS L. LINSTORPHIUS, Stip. Reg.

Wexioniâ Smolandus.

*In Diatribæ Academiæ maxima, Die 19. Maij Anni redonate gratiæ,
Oçtoageſimo Oçtavo ſupra milleſimum & ſexcentèſimum.*

ABOÆ,

IMPR. APUD JOHANNEM LAUR. WALLIUM, A. T.

Dn. ERICE FALANDER,

Ut quondam tam Græcæ & Hebr. LL. quam Juris utriusque Professor celeberrime, ita nunc in Regio, quod heic Aboæ Finnonum est, Dicasterio Adfessor æqviffime,

Mæcenas & Promotor ut propensiffime, ita venerabundâ gratiarum actione & reverentiâ submiffè colende.

*Q*uatus est, qui dum accepit, de reddendo cogitat, dixit sapiens senex Seneca. Verba cedro digna, sed & admodum dura, illis præcipue, qui cum tristi paupertatis onere conflictari coguntur. Quorsum verò isthæc? Te Mæcenas propensiffime, submiffè aspecto vultu, alloquor ore. Tu enim solus es, cui post Deum & genitores summam debeo gratiam. Per asperrima à teneris jactatus fui annis, & ut Heliotropium præfente sole folia expandit, absente recludit; ita & de studiis meis dudum fuisset actum, nisi benignorum patrociniò fuisset suffultus. Tam duro necessitatis expositus telo, hæc, relicto patrio, non veritus fui visitare loca, nullius nisi summi numinis, quod imploravi confusus auxilio, quod & reperi. Reperi enim Deo laus, qui cibo nutrit, præceptis, monitis & fidelibus adhortationibus me dotavit, queis & innutriti & dum vitam concesserint fata, sequi me debere, profiteor. His depingendis beneficiis vel Zeuxis calamus vel Apellis optarem penicillum, ni rei inhiberet moles, vetaret assentandi (quod semper abominatus fui, cum simpli-

cittacem

citatem humilitati semper volui esse conjunctam) studium, tum deniq;
 gravissimæ Tuæ me inhiherent voces, qui Te pomposas ejusmodi ver-
 borum phaleras semper detestari sæpiuscule fuisti contestatus. Proin-
 dè in laudem vel per orbem decantatæ Tuæ eruditionis, vel in Remp.
 & rem literariam meritorem exspatiari, cum materiæ amplitudo,
 tum, hoc quod dixi, vetat Sacramentum. De illo quod in limine te-
 tigi, paucis dicam, ære me tanto obstrictum esse video, quanto exsol-
 vendo nunquam esse possum. Quo itaque redhostimento rependam?
 nisi quod non modo gratissimo animo illud imprimã, sed & coram o-
 mnibus bonis deprædicem, summoq; nisu in id juxta incumbã, ut *du-
 ram* mihi commissam provinciam eã fide administrem, quã possim,
 nẽ, tantæ beneficentiæ Te, unquam pœniteat. Interim in grati animi
μνημόσυρον levidensem meam lucubrationem sereno suspice vultu.
 Monuisti Mœcenas optimè & quidem rectissimè Theoreticarum &
 notionalium disciplinarum insignem esse usum, si ad cognitio-
 nem superiorum facultatum excolantur, utiliores veto esse practicas
 in Rep. & vita civili, & hinc maiori excolendas zelo, hoc monito
 obtempero & quidem lubens, quod verò ex Theoreticis elegerim argu-
 mentum, fecit materiæ jucunditas, utilitas & subtilitas. Et cum tra-
 ctatio de Calido Innato vix nuper examini disputatorio fuerit subje-
 cta, æqui bonique consulas intentionem Mœcenas optime, si ex-
 actè elaborata non sit, submissè rogo. Limariora promitto, si for-
 tunæ meæ altiori incesserint cothurno. Vale Patrone beneficen-
 tissime, & vive in longam annorum seriem multa felicitate beatus!
 Sis diu superstes Reip. Sis diu Tibi, Sis diu honestissimæ familiæ, Sis
 & natis, (quos velligis tua premere, ætatiq; venturæ succrescere com-
 modo, animitus opto!) vivum virtutis exemplar, & denique T. Am-
 plitud. satis excedentem cœlestia excipiant nunquam desitura gaudial
 Sic vult, sic vovet *Calido pectore μέγα τῷ ζῆρ.*

Amplissimi Tui Nominis

Devotissimus cultor

PETRUS LINSTORPHIUS.

Aud. & Resp.

Plur. Rever. dignitate, claritate honoribusq; undiq; laudatissime

DN. Mag. SAMUEL UNNERE,
Ecclesiarum, quæ Deo in Rndholm & Gällarnd colliguntur, Pastor longè meritissime, Mæcenas & promotor summopere colende.

Pietatis, prudentiæ ac experienciæ laude maxime conspiciue,

DN. PETRE P. von HBSM /
Civitatis Holmensis Metropolitanæ civis & mercator quâ re, quâ moribus, quâ fide, maxime honorande, artis itidem materialisticæ maximè gnare, Evergeta ac promotor citra discrimen temporis justè colende.

Eruditionis, virtutum, morum, fideiq; spectata gloria inclyte,

DN. OLAE RHEZELI, In curia Aboënsi cum Secretarie tum Notarie adcuratissime, fautor & Evergeta singulariter honorande.

Pro beneficiorum Pl. Rev. T. Dign. cumulo, qui à teneris meis annis parentibus meis & mihi accessit, vix ac ne vix quidem dignas referre possum gratias, nisi enim T. Pl. Rev. D. persensissimam suppetias, studiorum telam ante annos benè multos abruptissem. Ast reficit me benevolus tuus favor, plus animum quam donum respicientis beneficiarii, & cum marmoream gratitudinis non exstruere potuerim statuâ, En! papyraceam hanc benignâ aspice fronte; & gratissimum T. Pl. R. de D. clientem favore ulteriori amplectere. Vos etiam Promotores honorandi, perofficiose ac quæ par est modestia rogatum venio, dignemini tenuem meam Musam benigno respicere vultu, indigasq; meas camænas benevolo animo sublevare, ego interim dum vivo sum & ero,

Nominibus vestris addictissimus
PETRUS LINSTORPHIUS.

Ad

Pereximium Musarum Cultorem

DN. PETRUM LINSTOR-
PHIUM, Smol.

Amicum & Sympatriotam dilectum:

DUM CALIDUM INNATUM tractat
LINSTORPHIUS, indè
Igneus ingenii cernitur hicce
vigor.

*Elegium hocce
occupatissimus
scripsit*

ELIAS Fil. Bondz/
Med. Doct. & Prof.

Litera.

*Literarum Morumque culturâ Eximio ac Pra-
stantissimo Juvenci,*

DN. PETRO LINSTORPHIO,
De Natura CALIDI INNATI, solertèr differenti, Amico
& Commiliti perpetim amando;

*Orporis ac Anima nexum firmumque ligamen-
Discursu egregio detegis atque aperis.
Materies rara est, quam non Academia vidit
Taliter edoctam propositamq; recens.
Serviat ad nutum tua Te fortuna! secundet
Ausus, æterno Numine cuncta movens.
Ceu tuus, hicce, brevi, labor exsplendescere temet
Fecerat, & Virtus evebat ulterius!*

L. Mq; licet subitariâ curâ gratabatur

SIMON TARDI

Met. & Log. Prof. Ord.

1253

*Viro-Juvenci tam morum decentia, quam literarum gloriâ
conspicuo, Præstantissimo*

DN. PETRO LINSTORPHIO,
Amico meo singulari, & in CHRISTO dilecto, ac CALIDO INNATO
doctam & ingeniosam disputationem evulganti:

*ita brevis, nunquam morbofis libera curis,
Nostra est, nec Priami tempora ferre potest;
Nec Pylios tolerare dies, nec Nestoris annos;
Sed veluti vento vix rosa nata cadit.*

*Huic Calidum Innatum, lentans humorque catena est;
Quod modo demonstras, PETRE: perinde vale!*

127

ANDREAS WANUCHIUS,
Phil. Pract. & Hist. Prof.

PRODROMUS AD LECTOREM BE-
NEVOLUM,

N! Tibi nunc sisto B. L. quisquis es, novellam & primam ingenii mei lucubrationem, quam cum indige Camæna, tum metus, ne (ut uxorcula prematura nuptæ abortiuntur) precox offerrem crusculum, huc usque detinere. Scio Te quidem ex asse elaboratum, quod non habeo, expectare specimen, scio Te illorum aestimare scripta, in quæ cum numero verborum certant rerum pondera; Stilus meus (fateor) repit humi, materia vero subtilitas non minus quam jucunditas longe supra æthera semet extollit. Hanc itaque potius quam illum inspicias velim. Et cum enlaxuq; sis, ad mentem Divi Hippocratis, qui minutatim in mortem procedas, hinc in quo consistas vita, vivacitatis & mortis causa, paucis mecum considera. Descende in te metipsum O Lector & invenies cum Jacobo, si bene ponas calculum, dies annorum peregrinationis tue, qua quantitatem paucos, qua qualitatem malos. Sic per syrtes, breviam & miseriarum calles non tameundum Tibi quam penetrandum, cum natura comorandi non habitandi dederit diuersorium, donec ut levis fumus, evanida umbra, odor nebulosus, somnus vanus, flaccescens herba, vapida nubes, folium, tela, spuma, imo nihil, teste sacra pagina, peris, fatog, succumbas tristi. Hæcine Φοβηρῶν Φοβηρόεσσι? Arist. Hæcine ferrea lex? Sed catholica. Et quamquam numerus mensium nostrorum in manu sit Dei, quo minus tamen per

vestigia expro...

Seneca.

Genes.
47. v. 9.

CATO
major
p. 185.

Arist.
Job. 14.

v. 5.

Calidum est substantia à DEO omnibus corporibus viventibus in creatione prima impressa, à materia & ceteris elementis formà specificà distincta, ut instrumentum sit animæ & corporis per totum corporis ambitum diffusum, ejus extinctionionem mors naturalis necessario sequitur. CALIDUM vero influens substantia est, viventibus corporibus propria, fovens & excitans Calidum innatum, ejus extinctionione mors violenta oritur. Hinc constat prius illud duplici constare corpore, spiritu scilicet insito Græce *ἐμφύσιος*, seu quod idem est CALIDO in specie & humido radicali, in quod cum semper CALIDUM agat, ut oleum stupæ superfusum interire necessum habet, & sic humido absumpto CALIDUM sua ruit sponte. §. III.

DESCRIPTIONEM nostram explicaturi, definito ut omnibus obvio relicto, *περιμασολογίαν* inspiciamus, & notamus 1. Est substantia, non nuda qualitas, cum suis substet accidentibus. 2. à Deo * II. 3. In prima creatione * III. 4. Viventibus corporibus hoc inesse balsamum statuimus firmiter, quibus verbis & lapidibus hoc negamus, cum licet augeantur & nutriantur improprie & per nudam fiat appositionem & spiritibus Deo angelis & animæ rationali separatae. 5. A materia & ceteris partibus integrantibus hoc differre patet, constet licet homo humore quadruplici, pituita sanguine sincero; bilioso & melancholico. 6. A ceteris Elementis hoc dissentire asserimus, cum nec in de-

mor-

- * II. Contra Saturninos, Manicheos & totum ἐπιποδῶν χορὴν. originem vel angelis vel principiis contrariis adscribentem.
- * III. Contra Præceptorem Platonem & Discip. ejus Arist. æternum esse mundum somniantes.

Calidum est substantia à Deo omnibus corporibus viventibus in creatione prima impressa, à materia & ceteris elementis formà specificà distincta, ut instrumentum sit animæ & corporis per totum corporis ambitum diffusum, ejus extinctionionem mors naturalis necessario sequitur.

mortuis, ut elementa, remaneat, nec frigore extingua-
tur, cum vivant hyeme acerima, serpentes complexio-
nis frigidissimæ, vivat mandragora, vivat tota stirpium
frigidarum turba. Accedit, quod pereunte compo-
sito, vel ab anima derelictum evanescat. vel unâ corpus
deserat. quod innuere videtur *Aristot.* 7. Formam
habere specificam dixim⁹, cum, ut elementorum & prin-
cipiorū Chymicorū; ita & calidi hujus innati sui in misto
maneat forma teste *Sperl.* reliqua descriptionis verba
ex inferioribus patebunt.

*In li-
bro de
vita &
morte.
pag.
mibi
Syl. in
instit.*

CAPUT SECUNDUM.

DE CORPORE HUIUS SPIRITUS SUBJECTO INHÆS. sc.

§. I.

U t vita non modo λογισμῶ & actu rationis prædi-
tis, sed brutis etiam & plantis minoris vitæ gra-
dibus pollentibus tribui potest, quippe *que actus est*
& vigor anima & corporis, quas partes arborum & Her-
barum esse essentielles * I. non veremur statuere, has uni-
re ac in harum, ut loquitur Anaxagoras, ventre succum
attrahere, concoquere, temperare ac in substantiam
convertere CALIDUM, nullum est dubium, cuius defectu
ut in animalibus * II. mors; ita in plantis ariditas
& corruptio sequitur certissima, hinc crescunt aliæ,
aliæ decrescunt teste *Syr.* & quotidiana rerum ex-
perientia.

*Magi-
rus p.
m. 542.*

*Quæ calidum
in animalibus
in
ariditas in plu-
t. 124
Syr. c.
14, 19.*

Bruto-

* I. Contra Democritum & Leucippū omnia ex atomis, Pythagoræ
aëre. Empedoclem, Platonem in *Timæo*, Thal, Diogenem, He-
raclitum, Hipponem, Critiam ex elementis animam esse statu-
entes, quos videtis ab Aristotele lib. 1. de anima refutatos.

* II. Contra Plat. Anax. & Emped. & Cardanū. plantas esse Zōa di-
centes, cū quid brutis habeāt ἀνάλογον, quos *Scal. exerc. 138. ref.*

§. II.

Brutorum agmini toti CALIDUM hoc inesse, formamq; substantialem organico conjungere corpori asserimus absq; rubore. Interim strenuum me heic opponentem habere Cartesium ejusq; sequaces scio, qui argumentorum machinamentis unam partem formam sc. in brutis tollere satagunt. Verum Cartesi acutum probo ingenium, cum verò ab ignoratione ad negandam rem argumentaris, Deum, Angelos & Tuam ipsius animam videris negare. Sic dum omnes effectus physicos absq; forma fieri dicis, quid nisi accidens existere & operari posse sine subjecto dicis, insuper dum ab automate & re inanimata ad formam substantialem in brutis racionaris, quid nisi consequentiam ex arena deducis, verbo, machinas hasce elumbes, quod pugiones plumbeos vocitem, non est quod mireris. Addo cum legerim verba tua ab Osiandro pag. 17. de Revel. Div. exscripta, ubi *acuminis & potentia* dicis esse *argumentum velle fallere* à fallaciis Tuis (sine adfectu dico) mihi cavendum autumo, cum veritas sit una, & unica, quam in philosophia venamur, præda. Sed de his satis. Formam inquam & corpus brutorum colligat & constringit CALIDUM hoc INNATUM, quod probo 1. Cum nulla ab anima profiscatur actio quin simul & semper spiritus hic concurrat. 2. Si brutis non inesset, nec alerentur, nec auferentur, quod tamen probat experientia, at hoc non fit à forma ut sic, nec à materia ut sic, sed ab hac substantia materiæ & formæ contradistincta oriatur, necessum est. Et quamquam
duæ

duæ non sint in brutis animæ * I. vegetativam tamen
 adesse cum facultatibus, altrice, auatrice & procreative,
 dicimus. Hinc argumentum; quidquid proprie augetur,
 habet CALIDUM INNATUM, bruta augentur. E. bruta ha-
 bent CALIDUM INNATUM, quod erat demonstrandum.

§. III.

Jam ad synopsis æternitatis, naturæ delicias, mundi
 J epitomen, hominem perscrutandum noster devolvi-
 tur discursus, quem postquam summus cœli terræq;
 architectus in primordio rerum, duabus partibus con-
 stantem produxit, * II. vinculo hoc firmissimo & vi-
 tæ instrumento beavit; quod hoc pacto probamus:
 Quod vegetativam habet animam illud nutritur, Ho-
 mo &c. E. Ulterius, quidquid nutritur, habet calidum
 innatum, Homo &c. E. hinc brevi tempore crescit,
 citoq; senectâ, quæ ipsa morbus est, etiam invito obrepit
 homini. nulla de alia causa, quam CALIDI nunc auctio-
 ne, nunc detractio. In pueritia enim, quæ veri est auro.
 2a pl^o calor^{is} humidⁱ, aërei ac vitalis inest & infunditur,
 quâ absumitur, hinc adoleſcunt corpora succrescunt ſta-
 turæ. Juventus æſtati ſimilis calida & ſicca, in qua tantum
 recipitur per nutritionem, quantum abſumitur. Senectus
 hyemi eſt conformis, frigida & ſicca, qua auatrix non
 modo deſinit, ſed & vigor ob humidⁱ & calidi deſe-
 ctum remittitur, evidenterq; decremента perſentiſcit,
 donec demum pallida mors rupto hoc vitæ vinculo ci-
 nefecerit omnes, & quidem ſine dolore, ut vult Plato

synonyma

X.

Terent:

in

Pberr.

act. 4.

ſcena 1.

coll.

aut viguer inſu-
 idam non vult:
 tandemq; ſito ut
 lamp. calce conker
 extingv. ſum col.
 totali qviltq; adq;
 vid. S. l. ſeq. Caput

* I. Contra Averrhoem & Zabarellam.

* II. Contra Oſwaldum, Crollium, Paracellum, Weigelium & alios
 perperam ſentientes ac ab Oſiand: in loco de creatione refutatos.

in Timæo. Quamquam huic ipsius sententiæ non per omnia subscribimus. Hinc quæ vivacitatis, breviorisque vitæ causa existat, facile cernere licet, de qua in capite sequenti, ad quod nunc, brevitati litantes pergitur.

CAPUT TERTIUM,
De Extinctione & conſervatione hujus
vitæ ballami,

§. I.

Cum omnis vita in CALIDO & HUMIDO consistat, ut omnes medici pariter ac philosophi testantur, hinc corruptionem ex eisdem negatis sequi, est in proclivi. Sic plantæ chronicos suos sentiunt morbos, sic arbores horrendus sequitur interitus, nunc totalis nunc partialis; Quod vero quædam citius, quædam tardius corrumpantur, formæ quidem hanc catastrophem affricamus, verum præterea etiam humidum exiguum fluidum & non lentum efficere posse asserimus, stupa enim effusâ aquâ existingvitur, oleo vero perfusa diu servatur, ita hæ succo destitutæ pereunt. Deinde quid faciat soliditas corporum, annosæ quercus tiliæq; dicente Plinio, testantur: Ulmi v. & ceteræ plantæ laxiori præditæ corpore cito crescunt, cito pereunt. Porro, quanto steriliores, tanto durabiliores invenies plantas. ut enim virtus unita semper est fortior, ita calidum in corpore retentum arborem vel herbam non potest non ab interitu vindicare. Præterea quid faciat altitudo vel crassities radicum, cuilibet constat, quanto enim altius terræ defixæ sunt, tanto melius furenti boreæ resistere

vita in gbg consistit.

*visita in humido
vig. fluidi. alio. dicitur.*

*opora. qvæ utiq; expan
sit. pœant*

laxior veget. quam ch

idem

*quanto steriliores
tanto durabil.*

resistere possunt. Adhæc ficca loca non parum adjuvant, illa enim ut humor affluens temperatus fit faciunt, nimio nanque humore exstingvuntur. De amputatione iusto tempore adhibenda, & transportandis arboribus & herbis illis solum relinqvimus, quæ cura hortulorum est demandata.

*hæc loci plantæ
magis idoneæ*

§. II.

Vivacitatis causam cum in hominē tum in brutis, humidum facimus radicale, sed bene temperatum, quamvis igitur copiosiori humido eqvi bovesque polent quā homo, tot tamen annos attingere non possunt, cum humor eorum non sit adeo temperatus calore, (quod tarda eorum arguit respiratio) nec pinguis, nec lentus, nec unctuosus. Hinc qui in aquis degunt pisces, terrestribus vitæ sunt brevioris. De influxu siderum, solis præcipue & lunæ multa forent dicenda, quæ tot affectionum effectuumque causæ in natura faciunt animalium, ut nunc benignam nunc malignam sentiant vitæ qualitatem. Quid qualitas regionis solique clementia hæc faciat, Operosum esset effari, cum quæ hic vivant feliciter animalia, per varia transportata cæli climata, vel valetudinaria semper deprehenduntur, vel miseram vitam cum morte commutant. Qua temperamentum vivacissimi sunt sanguinei, cholericus deinde, tertio loco pituitosi, ultimo melancholici. Qua sexum (sexu enim Herbæ & arbores non distingvuntur) arduum satis est discernere, cum fœminas annis mares excedere deprehendamus sæpicule; verum si omnem temperamentorum causarumque externarum discrepantiam remo-

*Humid. rad. b.
temp. ut gior m. d.
t. f. i. g. a. b. c.*

*Humid. rad. b.
temp. ut gior m. d.
t. f. i. g. a. b. c.*

veamus, quominus prerogativam hanc maribus concedamus, nihil video quod vetare possit, cum temperantius semper habeant calidum.

§. III.

Panaceam, quâ prolongari possit vitæ terminus, inspecturi, sex res (ut loquuntur Hippocrates & Galenus) non naturales consideramus. Prima est AER, deficiente hoc moriuntur apoplectici, cita morte abripiuntur strangulati & aquis submersi. Ex hoc nimio calido in balneo multi, multi labore, multi saltando, multi currendo occubuisse dicuntur, quorum exempla brevitati studentes in *ουζυρισσι* publica si opus est dabimus, & cum vitium sæpe in hoc reperitur, hinc à graveolentis specubus odore maligno, extinctorum luminum nitore, multos decessisse comperimus. Unde quàm gnauiter ejusmodi vitiiis est occurrendum præsertim dum *putris se gleba resoluit*, dum humores ætidi terrâ exsiliunt, morbos generant pestes inducunt clades ac strages causantur luctuosissimas.

§. IV.

Nunc quid præstet justa DIÆTA, regimen sanitatis à Salernitanis vocata, altius inquiramus; Naturam paucis contentam esse testatur Cicero, testatur Seneca testabuntur & omnes quibus non est barathrum stomachi & bulimia laborant; itaq; quantitatem si spectemus, ne nimius ingeratur probe cavendum. Quomodo optime valetudo seruaretur interrogatus Hippocrates respondit: *εἰς ἴσιν, πόρον, ἀφροδίται, πάλαι μελέτα.* Verba Cedro digna. Omnibus in rebus modus est pulcherrima virtus. Quot acceleravit morbos, pro-

gene-

neal vitiiis
ex temperantia

res non naturales

Aer

V. 1.
Georg.

Dieta

Cap. 1.
pag. 10.
Sen. l. 2.
Epist.
ad Luc.
Epist. 16

Stobæus

generavit detrimenta, vitelliana & lupina ingluvies, illis, qui fati se cibi cepisse non putant ni pleno incedant ventre, vel funestus eorum exitus decuit, qui summonitu obesitatis studentes, ut saburrâ nimiam onusta navis aquis, ita voluptatibus immerfi suffocati sunt. Hæc cuncte præpostera vivendi ratio, hoc cuncte jugulum sibi ferire, cum videant vix proveciorem eos videre ætatem, qui obesitatem nimis citò contraxere. Unde macros vivaciores deprehendes, unde semel de die comedentes melius saluti consulere videbis. De potu quid dicam, loquitur pro me Alexander *Herculanum ebibitus* *Curt. l. 1.*
rus schyppum, loquuntur innumeri in medio ætatis flore *decimo*
 fati erepti, qui liquoribus delectati fatalem sibi con- *cap. 4.*
 traxere morbum, conscivere mortem, qui alias patriæ *pani. S. Augustini*
 vel Ecclesiæ diu superesse potuissent. Modico vino *lib. Calidanal.*
 Rhenico, Gallico, Hispanico (quod schola *Salernitana* *Cap. 8.*
 & Tympius *Theologicum* vocant) *calidum innatum augeri de cons.*
 testatur Galenus *Cap. 4.* de morborum causis. Ast quot *bona*
 in corpore humano *duo negotia* progeneravit nimisi, vix *val.*
 edicere possim. Summa, *virtus in voluptatis & luxuria Tympi*
regno consistere non potest teste Catone majore. *Quale erit in q. 24*
 nutrimentum Medicorum maximè foret decernere, ve- *mensa*
 rum salva eorum venia, quantum possumus paucistan- *Tb. Phi. N.*
gamus lineolis. Hoc si temperamentis fuerit æquale, *pag. 166*
 calidum multum promoturum dicimus. Uti enim hoc
 omnibus animalibus quoad justitiam inest & natura sui est
 amans quod in membris frigore vel igne læsis cernitur,
 ita temperamentum frigidum, frigidum requirere in-
 fluens, calidum calidum, statuimus. videndum igitur
 ne nimis hauriamus frigidum, quod Calidum non potest
 est non

est non exstingvere, sic scorpione læsi aqvatico, frigore quod inducit in corpus, immenso, pereunt, teste Avicenna; sic aquam frigidam bibentes Alexandri milites, *pramente præcordia limo exstincti, sic Alexandrum in Cydnum amnem descendentem, subito vitatis reliquerat calor.* Nec calidam nimis sumamus, quippe quæ bilem procreat, effluxus gignit acres, fuliginosas, mordaces, febribus gignendis accommodatissimos, ut loquitur Victorius Trincavellius. De temperamentorum diversitate videsis scholam salernit: cap. 87. ad 91. primum inclusive, nec quemquam, qui doctrinam hanc vel à li. nine salutavit, dari posse credimus, cui suum proprium non innotescat. De ordine ciborum notant, illis, quæ stomachus frigidus mollia, humida, & concoctu facilia esse præmittenda durioribus, illis vero, quibus præcalidus est stomachus assa, sicca duraque subtilibus, quamquam nec lautè prandere volentes, nec canis dubiis utentes laudamus. De generibus alimentorum tribus copioso, medio, atque tenui senibus vel ægris vel convalescere incipientibus dando, Medici consulantur Galenus, Schola salernitat. pagin. 855. Hippocr. lib. 1. §. 6. quem discursum subtilem ut iudicio nostro sublimiorem non facimus nostrum. Quando vero seu tempus certum præstitui posse negamus, interim ut adsvetam victus regulam; ita horam servandam approbamus; notandum tamen quod schola dicit:

Tu nunquam comedas, stomachum ni noveris ante purgatum vacuumq; cibo, quem sumpseris ante. & alibi omnibus adsvetam jubeo servare dietam, Hippocrates testis, quoniam sequitur mala pestis. Quam si non curas, fatue regis & male curas.

Ad-

Adde, quod inter anni partes sit probe distingvendum quippe cum *fortius sit calidum hyeme quam autumno, vere, quam aestate* teste Avicenna. De mediis cordial; Itamagis hoc quam illo tempore influente esse roborandum, juxta illud quod habet Italica Schola.

Cap. 19.

*Temporibus veris modicum prandere juberis,
Sed calor aestatis, dapibus nocet immoderatis,
Autumni fructus caveas ne sint tibi luctus,
De mensa sume quantum vis tempore brumae.*

§. V.

De repletione dixi cibi potusq; , de *evacuatione* pauca loqvendum. Sangvinem quanto quis possit opere conservandum esse censemus, salaces *passeres* diu vivere non possunt, nec *Veneri indulgentes* nimiae, hinc muli 80 teste Plinio lib. 8. c. 44. Equi referente Arist. lib. 6. de hist. animal. c. 22. plerumq; viginti, *Asini* vero ut dicit praenominatus Plinius l. 8. c. 41. triginta vivere possunt annos. Sic sangvinem stillantes nimium ex *naso vel haemorrhoidibus* longam sibi vitam polliceri non possunt, cum in *sangvine vita consistat mortalium* Lev. 12. v. 11, 13, 14. Quam vero nociva sit excrementitiaru particularum retentio, vix dici potest, inde enim caliginis, inflammationes, dolores capitis, *dysoxia, dysuria*, calculi & aqua intercutanea *τρωσπεδος & ἀνορεξία* latine appetentiae amissio aliaq; centum profluunt incommoda, de qua schola salern. Differit. De divisione horum excrementorum eorumq; *περίληψισι* dicere nobis nihil attinet. §. VI.

Sanguis vitæ 20 ann
Asinus 30. ann
X
Mortaliū vita consistit
X

Excrementa
Cap. 1.

Motum cordis arteriarum & musculorum fieri a dilatatione sanguinis per cor transeuntis idq; a latente

oviparū huiusmodi
genera sunt huius
modi sanguinis
et ut communis
ignis est videri

2. *Locum*, qui non nimis erit calidus, ne calor inter-
nus à debito extrahatur loco & Syncope fiat. 3. *Situm*, qui
nec supinus, nec pronus, verum dextro incumbens la-
teri, præfertim dum quietudini nos damus. 4. *Quanti-
tatem*, quam non præscribimus præcisam, sed prout
concoctio requirit & membra defessa; senibus autem
debili & frigido præditis, stomacho longiores dormi-
endi horas concedendas arbitramur.

§. VIII.

Ultimo quam noxia sint *animi inæquales affectusque
subitanei*, tragicus multorum docuit exitus. Etenim
risu & cachinno *Zeuxem & Apellem pictores, Philippidemq;
Poëtam interiisse, Rutilium dolore, ira Nervam Imperatorem
occidisse* testatur historia, causa in proapatulo est, calor
de quo loquimur *in cordis latifundiis* servari de-
bitus, aliò defertur, & proprium desinituit domicilium
hinc ruinosi corporum sequuntur casus. Pollicem
nobis premit Avicenna Hieronym. Mercurial. de tem-
pore. Hinc cur in conspectu Principis vel concessus alicu-
jus loqvuturi trepidet lingua, facile sit judicare.

§. XI.

Hæc res fuere *non naturales* quæ prout quis illis u-
tatur, vitam vel prolongant vel abbreviant, extincto
enim calido mors sequitur naturalis, ut diximus prius.
Nunc pauca quid faciat consuetudo, quid climata diver-
sa breviter expendamus, postea manum de tabula.

§. X.

Consuetudinem quasi *secundam & affabricatam esse naturam*
testatur Hipponicæ Ecclesiæ antistes, suffragante in-
super experientia, quam vincere dura est pugna.
Quid

Quid illa præstet vel Mithridates Venenis assuetus, vel plebeja gens Fennonum docet, quæ calore balnearico macerata frigidam suffundere, in amnes & puteos vel ipsa hyeme descendere non veretur, & quidem sine noxâ. Ast an his reficiatur calidum, certi quid statuere non possumus. Dicimus tamen mutationem subitanam cuius perniciosam. Arbores & herbæ, patrium affectant solum, bruta in alias terras à gleba genitali translata, cito citius perimuntur. Homines auram cœli mutantes aliorumque diætam cum suis commutantes, diu persistere non posse, vel Tachi monstrat exemplum quod refert Ælianus in salernit. præceptis descriptum, qui parabilem suum victum in Persicam luxuriam, luxuriam in mortem cito commutavit. Europæi ob spiritus rapidiores, vivaciores, Indiani, quia molliores, vitæ dicuntur esse breviores, ast si solum mutarent, tot annos vix illos numerare posse autumamus. Proinde si diætam, si vitam mutari sit necessum, lentè & paulatim fiat moneo, sic enim Hippoc. in lib. de natura hominis, si quis diætam permutat, etiam aliquid in corpore mutari necessum est, & Plutarchus in lib. de tuenda sanitate, nimis otiosa vita utilis non est, cum possit incidere laboris necessitas, nec ex labore subitum otium, nec ex nimio otio subitus labor sine gravi noxa est. Elegans certe monitum. Optimum enim adolescenti esse arbitror, ut ita præparet corpus, ut frigoris & caloris patiens, ad motiones & cibaria aptus, ad somni & vigiliarum mutationes accommodus esse possit, dum exegerit necessitas.

Cap. 55.
de
Dieta.

*Dei...
...
...*

*Dei...
...
...*

*Dei...
...
...*

Proximie & Praestantissime Domine LINSTORPHI,
Amice singulariter honorande.

Quidquid unquam vidit mortalitas, aut quidquid in suis castris notum ad nos detulit rerum fama & experientia; id omne suum habet nodos, habet nervos, & suis firmatur membranulis. Adspice alias Cœlum, despice in terram, respice te ipsum. Est sanè quod quotidie iatuemur Cœlum, unius planè ejusdemq; naturæ corpus; suas tamen obtinent series Saturnus, Jupiter, Mars, retinet Sol, & cum sequuntur Venus, Mercurius, Luna; ut nihil de fixis stellis nunc loquar. Scilicet quivis planetarum plorat, cujusvis alterius in suo collegio casum. Quippe quæ sidera dolent invicem; recreant se rursus & fovent. Profecto natura hæc est rerum conditarum harmonica, quæ quæ sunt integræ fractarum vicem ægrè ferent: Et est sic suis ligamentis restrictus totius hujus planè indissolubilis nexus, ut rumpi & faciem aliam, ac dictum, proferre in scenam nequeat. Jam terra adest, sed quid eam nominem? ad solos progredior homines. Ubi iterum animæ & corporis nostri unione relicta, de *Calido* aliquid dicerem *innato*, & *humidum* requirerem *radicale*, inde hoc luci daturus, quod eorum uno soluto, scindi necesse sit vincula, quibus connexi artus erant, & ruere corporis totius compagem. Sed si idem facerem, hoc otiosè tantùm à me prolatum vult tua, à te egregie elaborata Disputatio, quæ tamquam per ipsam Palladis artem conscripta, utriq; horum Concinnè, probè, eleganter maximè itemq; calida & non frigida tractat. Adeoque sufficit utique mihi ad eam, veluti materiæ hujus limpidißimum quodque speculum, ablegasse quotquot, hic à me amplius quid dictum exoptant. Interim gratulentur tibi alii, mi *Eximie* LINSTORPHI, fortunæ tuæ beneficia, & jacent se testes futuros tui, quem sub pectore tuo gestas, sinceri animi. Admirantur porro reliqui tam venustam morum tuorum decenciam, nec non canant linguæ Tuæ promptitudinem. Breviter; reperiisse patriotas sibi fidelem in te socium; est quod gaudeant. Ego mi LINSTORPHI de tuis eximii meherculè lætor vividi ingenii dotibus, quas intuentur in vidi
qui,

qui illas imitari nequeunt, & promptas esse negant, qui eas plane ignorant. Mentem meam inde habes: sententiam latam audivisti. Proinde jam unice restat, ut pariter dehinc tibi benignam factorum benedictionem precer: sic studiis metæ tuæ corona, coronæ justus fructus, utrisque læta ac tranquillæ vita, è manu DEI aderunt. De cetero vale! & quod velit meus, te amplius condecorandi promptus animus, favet.

Tuo tibi semper devincto

HAQVINO WJZEJNOS)
S. R. M. Alumno.

Pallenti PETRO Pulcherrima Palma Paratur;
Edidit Egregium, Eximiūq; Ecce Erudit Edens,
Tangit Tangendū, Testare, Tacta Tuetur:
Rector Rectorum, Rex Regum, Ré Rege Rectā,
Ut Vivēs Valeat, Votivo Vellico Versu!
Servet Spirantem Sperantem, Supplicō Supplex!

CAROLUS HSDR/ Stip. Regius,
Wex: Smol.

*Te, mi Præceptor jubet hic mea Musa valere,
Et canit ex animo nunc Anagramma sequens:*

PETRUS LINSTORPHIUS,

ἀναγραμματισμὸς

NIL TU STROPHIS SUPER.

Non benè consumit, certe annos ille adolescens,
Qui demum pergit proficere in senio!

Post-

Postquam subsident animus juvenilis & ardor,
Nec vigor ullus adest amplius ingenii.
Tales ast homines refugis *Præceptor amande,*
Flos juvenem præstans, eximiumq; Decus:
Tu, qui NILq; STROPHIS ludentes facere posse
Sentis, sed SUPERAS dogmata stulta satis;
Et sistis doctis in præsens Thema politum
De CALIDO INNATO; quo nihil utilius.
Hic labor ecce micat, cui nunc industrius instas,
Colens *Supremum*, quem penes omne bonum:
A quo & mox capies operum benè præmia magna,
In senioq; tuis suavis amicus eris.
Tiq; PIE VENIET LABORANTI LAUREA digna,
Non secus atq; aurum, quod rurilare solet.
Docti doctrinam reputant moresq; decentes,
Et dignam sedem Patria pandet ovans.
Omnia sic fieri verè optat pectore puro,
Qvi Tibi debet item perpetua officia.

PETRUS von Dufum/
Holmiâ Suecus.

Deploran-

Deploandum est, quod divinis praeceptis ingenio ad virtutem aversus, liberales addiscendas uari, omnibus suffulti subsidiis, non in virtutem sed vitium, non in bonum sed malum, omniumque generis nequitiam, nulla habita ratione honesti, velut insani ac stupidi feruntur, vitam gerentes, quasi virtuti odium indixissent inextinguibile. Hic ubi grassari sapit morbus, fertur equis auriga, nec audit curtus habenas. O Tempora ferrea! O mores detestabiles! quibus adeo diversis se implicant vitiorum generibus. Te vero charissime Praeceptor eorum fugisse consortium, vitasse sodalitium, praesens tua de Calido Innato docta declarat dissertatio, nam licet paupertati te undique presserit onus, urserit a puero inopia, virtuti tamen ac bonis moribus litasti, quod bonum opus laboremque assiduam piorum amator remunerabit largissime, praemioque studio digno pensabit abunde. Interim pro opera et diligentia in promovendo studio meo, gratias ago per officiosas, gratisque dum vivo inveniar discipulus.

E. FALANDER,
Junior.

Tῆς δόξης εικότως ἐφικέσθαι ἀξιοί εἰσιν, εἴητες ἀνικήτω πᾶσι καὶ ἀκί-
νητῶ νοί πᾶ τῆς νεανίας δυσυχήματι ὑπομένεσθαι, καὶ ἐν τῷ τῆς
σπεύδῃ λαβεῖν βραβεῖον σπέυδου, ἢ φατέον, ἐν οἷς ᾧ καθηγήτα
ἡμῶν πᾶσι εἶ σὺ, ὅς μέχρι τῶ νῦν πρὸ τῆν εὐσειβειαν σπεύδαζων, τῆν
ψυχὴν κοσμεῖν ἐπένησας, καὶ μὴ ἀδελφείῃς. ὡς ἐπὶ εἶπα
Φιλομαθῶν πᾶσι καὶ πολυμάθειαν, ἧς ἐπέτυχες, ἧς σὲ σὺ συγχαίρω,
καὶ πρὸς τῶν ὑπὲρ τῆς Σὲ παιδεύσεως ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μέχρι
τῶ ζῆν χάριν ἔχω, καὶ πᾶσι ἀγαθὰ σοι, ᾧ παιδεύῃ ἀιδέσιμε πρὸς
εὐχομαι, καὶ πρὸς τὸ τελευταῖον τὸ σε ὄνομα ἀειμνήσω μνήμη σὺ ἀδελ-
φοῖς με μὲν φιλοκλήσαι, ἔρρωσο!

ἀνδραγαθῶς προσέβηκεν ὁ μαθητῆς

ΣΑΜΘΑ ΦΑΛΑΝΔΕΡ.

Pereximie DN. LINSTORPHI,

Surgite nunc Musæ, PETRUS LINSTORPHIUS hic est
Serto & condigno caput ejus cingite doctum!
Quod meruit labor & pieras, quam semper amavit,
Virtus & genium grate tur patria tellus,
Ti Mi LINSTORPHI! *Calido* nunc accino voto:
Vive diu salvus! multos floreque per annos!
Postea Te excipiat cœlestis gloria Christi!

*Sic lubens vovet fide & amicitia
tibi junctus*

A. BOLHEMIUS, Wex: Smol.

